

SAMLAREN

TIDSKRIFT UTGIFVEN

AF

SVENSKA
LITTERATURSÄLLSKAPETS
ARBETSUTSKOTT

TRETTIOFÖRSTA ÅRGÅNGEN

1910

UPPSALA

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1910

Ett bref från Esaias Tegnér till P. D. A. Atterbom.

Utg. af

Hedvig Atterbom-Svenson.

I april 1811 sände Atterbom Tegnér ett exemplar af *Phosphoros* tillika med ett bref, däri han uttryckte sin och sina vänners önskan om bidrag af Tegnér till den ifrågavarande tidskriften. Redan året förut hade en annan af fosforisterna, nämligen J. C. Askelöf, redaktör af *Polyfem*, försökt få bidrag af Tegnér till sin tidskrift. C. A. Agardhs bekantskap med Tegnér ingaf troligen Askelöf tanken, att det möjligen skulle kunna lyckas att förvärfva Tegnér till medarbetare i *Polyfem*. Agardh vistades 1809 i Stockholm som lärare i excellensen Engeströms hus och hade under denna tid trädt i närmare beröring med hufvudstadens yngre litterära kretsar. Mellan dem och de unga skriftställarne vid det sydsvenska lärosätet i Lund utgjorde han förmedlingslänken, och han torde ha bidragit till, att Tegnér, i början af den litterära striden, af nya skolans män räknades bland dess anhängare.¹ Tegnér har dock veterligen aldrig lämnat några bidrag till någon af nya skolans tidskrifter. — Emellertid tyckes nya skolan ännu 1811 ej uppgifvit hoppet om medverkan af Tegnér, hvilket framgår af det ofvan nämnda brefvet² från Atterbom, som börjar sålunda: "Tillåt, att jag vänder mig till Tit. sjelf, för att öfverlemna begynnelsen till *Phosphoros'* andra årgång. Jag har der vågat första utkastet till ett återlifvande af Svithiods slocknade

¹ Se jubileumssuppl. af Es. TEGNÉRS skrifter VII s. 215 f. och *Ur Es. Tegnér's papper* s. 36 f, Bref t. Tegnér fr. Askelöf.

² Tryckt i *Ur Es. Tegnér's papper* s. 38 f.

myter, och jag tror med sannolikhet, att denna idé skall intressera Tit. hvars sångmö redan från längre tider tjusat oss med nordiskt behag. — — — “Längre fram säger Atterbom: “Mina vänner hafva ålagt mig den ljufva skyldigheten, att till Tit. framföra deras gemensamma önskan om bistånd från Tit. mäktiga förmåga till de värf, vi börjat med kanske starkare mod än kraft“. Första häftet af Phosphoros 1811 innehöll poemet Skaldarmal af Atterbom, försedt med vidlyftiga mytologiska upplysningar, dessutom bland annat äfven “Recension“ af Critiska Bref¹ signerad P[almsblad] och “Charakteristik“ af Skaldestycken af Axel Gabriel Silfverstolpe signerad A[tterbom].

Tegnér svarade den 13 juni 1811, och är det detta bref, hittills otryckt, som nu bringas åt offentligheten.

Tegnér tackar för Phosphoros och yttrar sig berömmande om Atterboms poem Skaldarmal, äfven om det tidigare utkomna poemet Erotikon, men afböjer, som det synes af brefvet, medarbetarskapet i Phosphoros. Som skäl anför han ett tidigare löfte till sina vänner Agardh, Brag och Heurlin att redigera en tidning som dessa ämnade utgifva i Lund. Denna plan, som stod i sammanhang med Agardhs tillämnade verksamhet som boktryckare och förläggare, kom dock ej till utförande.

Lund d. 13 Juni 1811.

S. H. T.

En långvarig sjukdom, hwari först jag och sedan min Hustru fallit, har ända hittills hindrat mig att förklara min skyldiga tack-sägelse såväl för det Bref hwarmed T. behagat hedra mig, som för det öfversända häftet af Phosphoros. I synnerhet är jag och alla vänner af Poésien T. förbunden för dess Skaldarmal; det är om icke just ett stycke af Nordisk, dock af äkta Poëtisk anda. Väl synes mig hela dess tendens wara mera en reflecterande, väl är nästan allt det Nordiska deri ett blott vehikel för Skaldens betraktelser öfver Forntiden; men min Tanka är också werkeligen att detta

¹ »*Critiska Bref*» utg. af HAMMARSKÖLD. Rörde C. G. af Leopolds saml. Skr.

Nordiska, på allt annat sätt, är nu mera obrukbart för Poésien. Ty är icke Poésien ändå alltid, mer eller mindre, till sin form ett idealiskt organ af Tiden? Fädernas heliga anda hvilar nu en gång för alla i våra ättehögar, och den stora döde kunna wi ej uppväcka. — Hvad de till Poëmet bifogade anmärkningar angår, så synes mig wäl den idé som deri ligger till grund rätt genialisk, och dess vidare utförande skulle utan twifwel både i historiskt och filosofiskt hänseende bli intressant; men så har den också å andra sidan sina stora betänkligheter. I ett folkslags Mythologie är visserligen aldrig hufvudsaken tillfällig, neml. dess anda, men wäl detaljen och det enskilda deraf, som oftast har endast ett historiskt ursprung. Detta gäller, så wida jag känner, om all Mythologie, äfven den Grekiska; de mångfaldiga förolyckade Försöken att systematisera den och derur bortresonera allt hwad som ej passade till den antagna Principen, bevisa detta tillräckligen. För Nordiska Mythologien särskilt får jag endast åberopa mig på Grundtvigs försök i denna wäg. Kände wi Asaläran i sin ursprungliga renhet, sådan som ingifvelsen, ej Tiden, bildat den, som ett konstverk, ej som ett Historiskt factum, så wore utan twifwel förhållandet helt annat. — Att Thor skulle wara en Symbol af Ljusset, är, åtminstone efter min kännedom af Sagorna, obevisligt. Jag lemnar för öfrigt i sitt wärde allt det i T:i åsigter och förklaringsätt som hänger tillsammans med lärorna af en viss modern philosophs Schola. Det synes mig wågadt att vilja göra en Religionslära uppkommen för 2000 år sedan hos ett folk som våra Förfäder, till ett slags Commentarius öfver ett modernt system i Metaphysiken, ett system hvaröfwer vi, i min Tanka, ej så hastigt och afgörande borde dömma, då det, som bekant är, ännu ej kan anses som fulländadt, och med tiden torde få ännu flere väsendtliga förändringar, kanske icke så alldeles onödiga. —

Jag och många med mig skulle ha önskat att se Critiska Brefven ännu strängare behandlade. Det är dock uppenbart att de äro skrifna med allt för mycken partiskhet, och till större delen utan både moraliskt och æsthetiskt sinne. Jag är ingen utmärkt beundrare af Leopold; men hans förtjänst är dock i många fall obe-

stridlig; och att se en af Nationens utmärktaste män på detta sätt persifflerad, väcker förtrytelse hos hwar och en billigt tänkande, och har en verkan alldeles motsatt mot den som Förf. förmodeligen påräknat.

Andra delen af Silverstolpes Skaldestycken har jag ännu ej haft tillfälle att få se, och kan således ej dömma öfver Recensionen. I första delen åtminstone har jag tyckt mig finna mycket werkeligen poetiskt. Att en Poët moraliserar är för öfrigt icke ännu något gilltigt skäl att förkasta den; ty hwilken Poësie wore väl denna som ej kunde stå tillsammans med det högsta och ädlaste för människan; men utan twifvel måste då moralen wara stegrad till en Poëtisk, som väl ej alltid är förhållandet hos våra moderna. —

Hwad de begärda Bidragen angår så beklagar jag uppriktigt att det är mig omöjligt att häri kunna uppfylla den smickrande önskan T. yttrat. Trenne af mina härvarande vänner, Agardh, Brag och Heurlin, hålla på att anlägga ett nytt Tryckeri, hvarifrån de äfven ämnat utge en Tidning, om hvars redaction de anmodat mig. Jag wet ännu icke om eller när detta förslag kan realiseras, men anser mig emellertid bunden, äfwen af ett villkorligt löfte. T. finner således lätteligen att jag tills vidare ej kan engagera mig för något annat. För öfrigt är jag dels en blott Dilettant i Poësin (och Gud nåde mig så visst i allting); dels wille jag gerna använda den obetydliga förmåga jag häri kan äga på arbeten af något mera widd och omfattning. Yttre omständigheter, jag vet ej om jag skall säga lyckliga eller olyckliga, ha hindrat mig att med något synnerligt allvar idka en konst, den jag väl från min barndom älskat, men vid hvars utöfning allt för ofta grundade twifvelsmål hos mig uppstått om min skicklighet för den samma. —

Tålamodet och Hoppet¹ har jag väl skrifwit; men denna Bagatell är redan förut tryckt i några Provinsblad, och äfven, om jag minnes rätt, i Stockholms-Posten för 1807. Den har således icke en gång nyhetens wärde, och är allt för obetydlig för att kunna göra anspråk på något annat. — Det är för öfrigt ogrundadt att

¹ Poemet »Herthas barn» först under titeln »Tålamodet och Hoppet» tryckt i *Lunds veckoblad* 1806, sedermera infördt i *Idunas* 3:dje häfte.

jag är medarbetare i Lyceum eller någon annan nu utkommande tidning. De skäl jag anfört ha afhållit mig derifrån; och hvad Lyceum angår så har jag aldrig, åtminstone ej af Utgifvaren, blifvit anmodad derom. En förändring i vår vitterhet önskade jag gerna, men kan werkel. ej anse mig född att dervid spela någon verksam rôle. Min öfvertygelse är dessutom att en sådan revolution måste börja med det practiska och utöfningen; ty här, som i Religionen, måste man bevisa sin Tro med sina gerningar. Ett stycke sådant som T:i Erotikon el. Skaldarmal verkar i detta hänseende mer än alla Theorier, hvilka de kunnigare känna förut och allmänheten ej begriper. I brist på Original Producter, skulle jag vilja föreslå öfversättningar af classiska utländska skrifter. Vår Nation saknar icke Poëtiskt sinne; och om den hittills uteslutande beundrat några af våra inhemska Författare mot hvilkas hela Tendens grundade anmärkningar kunna äga rum, så kommer sådant dels af den werkelige förtjenst, som detta oakadt, flere af dem äga, dels äfven deraf att Allmänheten ej känt något annat eller bättre.

Jag ber om förlåtelse för mitt alltför widlyftiga Bref och framlefwer med utmärkt högaktning

T:i

ödmjuka Tjenare

Es. Tegnér.

Rättelser till Samlaren 30:de årg.

Sid. 12	rad 9	ofr. läs: <i>ün</i> (för <i>är</i>)
» 18	» 9	nfr. » <i>omsvepsstilen</i>
» 19	» 5	ofr. » <i>sen</i> (för <i>scen</i>)
» 21	» 13	» » <i>mediocrité.</i>
» 32	» 10	nfr. nottecken ² bortfallet.